

66. Tiistaina 29 päivänä toukokuuta 1990

kello 15.30

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ainoa käsittely:

1) Asetus 27 päivältä huhtikuuta 1990 museoviraston eräiden virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä nimien muuttamisesta 2056

Mainittu asetus (A n:o 8)
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3

Esitellään:

2) Hallituksen esitys n:o 51 laeiksi verotuslain 131 §:n 3 momentin ja perintö- ja lahjaverolain 65 §:n 3 momentin kumoamisesta ja laiksi liikevaihtoverolain 80 §:n muuttamisesta ”

3) Hallituksen esitys n:o 56 laeiksi alkoholilain 3 §:n ja keskioluesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta ”

4) Hallituksen esitys n:o 58 laiksi leipomotyölain 1 ja 3 §:n muuttamisesta 2058

5) Hallituksen esitys n:o 62 laiksi yhdyskuntapalvelun kokeilemisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi ”

6) Hallituksen esitys n:o 63 uhkasakolaiksi ”

7) Hallituksen esitys n:o 64 laeiksi maatilatalouden tuloverolain, verotus-

lain 45 §:n ja maatalouden investointivarauslain 1 ja 12 §:n muuttamisesta 2058

8) Hallituksen esitys n:o 68 laeiksi työntekijäin eläkelain 12 §:n ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 9 §:n sekä yrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta 2061

9) Hallituksen esitys n:o 69 laeiksi maatalousyrittäjien eläkelain 6 §:n 4 momentin ja 6 f §:n 3 momentin kumoamisesta sekä tapaturmavakuutuslain 58 §:n muuttamisesta ”

10) Ed. P. Lahtisen ym. lakialoite n:o 35 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 57 §:n muuttamisesta ”

11) Ed. Elon ym. lakialoite n:o 36 laeiksi peruskoululain 25 ja 27 §:n sekä lukiolain 17 §:n muuttamisesta ”

Pöydällepanoa varten esitellään:

12) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17 hallituksen esityksen johdosta muutoksista vuoden 1990 tulo- ja menoarvioon (HE n:o 30) 2063

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies
Hetemäki-Olander.

Siv.

Siv.

Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Asetus 27 päivältä huhtikuuta 1990 muoseviraston eräiden virkojen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä nimien muuttamisesta

Ainoa käsittely
Mainittu asetus (A n:o 8)
Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Hallituksen esitys n:o 51 laeiksi verotuslain 131 §:n 3 momentin ja perintö- ja lahjaverolain 65 §:n 3 momentin kumoamisesta ja laiksi liikevaihtoverolain 80 §:n muuttamisesta

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

3) Hallituksen esitys n:o 56 laeiksi alkoholilain 3 §:n ja keskioluesta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Tästä asiasta, alkoholilain 3 §:n muuttamisesta,

sahtilaista, niin kuin voidaan sanoa, olisi ollut mukavampi keskustella kyllä viime perjantaina. En silloin ollut paikalla, mutta käsittääkseni ed. Almgren pyysi tämän asian pöydälle.

Tämä laki tosiaan koskee kotona valmistettavia alkoholipitoisia aineita, sahtia ja kotiviiniä. Sahdin osalta muutoksena tulee se, että palataan vanhaan hyvään aikaan, jolloin myös sahdin valmistaminen kotioloissa on mahdollista tehdasvalmisteisista vierteistä. Näinhän ei viime aikoina ole ollut. Muistan, että joskus aikaisemmin tällainen mahdollisuus olisi ollut olemassa.

Toisaalta sahdin valmistuksessa kielletään kokonaisuudessaan sokerin käyttö. Aikaisemminhan oli sahdin osalta tilanne se, että sokeria sai vähäisessä määrin käyttää, kunhan alkoholi muodostui pääasiassa niissä viljatuotteissa olevasta sokerista, joita sahdin valmistukseen käytettiin.

Kotiviiniähän valmistetaan hyvin laajalla alueella Suomessa, varmasti koko Suomenmaassa. Sen sijaan sahdin osalta se on kapea alue Honkajoen Hartolaan ja Iittiin, missä sahdin valmistus on perinteistä. Parasta sahtia valmistetaan ehdottomasti Ikaalisissa ja kaikkein huonointa sahtia käsitykseni mukaan Hartolassa, lukuun ottamatta tietysti niitä tehdasvalmisteisia litkuja, joita nyt ei voi sahdiksi sanoa lainkaan. Se on jonkinlaista tippukaljaa, jollaiseksi sitä siellä Ikaalisten suunnassa nimitetään.

Kunnon sahti on punaista kuin härjän veri ja voltteja on 8—10 sen huonomman prosentin mukaan laskettuna ja jopa se nousee toisellekymmenelle. Sitä kun kesäkuumalla kaksi lasia heittää, niin kotipiiriin kuiva koivukin alkaa vihertää.

Sahti on siitä hyvä seurustelujuoma, että se ei tee tappelunhaluiseksi, se rauhoittaa. Toisaalta sitä voi juoda parikin viikkoa yhtämittaisesti ruuan murenaakaan suuhunsa laittamatta, koska siihen sisältyy sekä vitamiinit että hivenaineet aivan itseensä. Sahti on tärkeä seurustelujuoma, kuten sanoin. Sen kautta tulee kohtuulliseksi viettää suuriakin perhejuhlia, kohtuulliseksi, koska sahti tulee maksamaan aineiltaan vain 3—4 markkaan litra.

Asiaan palatakseni ja siihen, minkä vuoksi tänne pönttöön tulin: Olisi sopinut paljon paremmin perjantai-asiaksi sahtiasia kuin näin tiistai- ja alkuviikon päiväksi. Sahdin

valmistuksessa on kuitenkin tietty lainsäädännöllinen ongelma, johon ei puututa myöskään hallituksen nyt annetussa esityksessä. Maaseudullahan sahtia valmistetaan paljon siten, että ammattitaidoton, siis sellainen, joka ei sahtia osaa itse valmistaa, hankkii aineet ja vie ne mestarille, joka sitten ottaa kohtuullisen, siihen uhrattua työaikaa vastaavan palkkion, ja se on katsottu lailliseksi toiminnaksi.

Esimerkiksi poliisikäytännössä aikanaan, kun näitä asioita tutkittiin — nykyisin poliisin aika ei tällaisiin enää riitä — katsottiin, että tämä on laillista. Sen sijaan, jos sahdin palkalla valmistaja itse ostaa aineet ja las-kuttaa nämä samasta hinnasta työn teettäjältä, niin se ei enää olisikaan laillista. En tiedä, mitä mieltä edustaja, kihlakunnan tuomari Joutsensaari on näistä asioista, mutta tämä on minun näkemykseni.

Tässä laissa ei puhuta nytkään mitään siitä, onko tämä laillista vai ei, toisella sahdin valmistuttaminen. Ehkä siitä on jos-sakin aikaisemman lainsäädännön mietinnös-sä mainittu, mutta tästä se edelleen puuttuu. Kysymys on kuitenkin ongelmallinen. Tähän laillisuuskysymykseen voisi tietysti valiokun-ta ottaa kantaa, kuitenkin siten, että nykyi-nen käytäntö säilytettäisiin eli mainion se-urustelujuoman valmistaminen maksusta, itse ostetuista aineista olisi mahdollista tai sitten sillä tavalla, että nykyinen oikeuskäytäntö jää voimaan eikä valiokunta, johon tämä menee, missään tapauksessa lähtisi sille lin-jalle, että mietinnössä tai lakitekstissä tällais-ta toimintaa kiellettäisiin.

Tämähän on maaseudun etuoikeus nimen-omaan tämän juoman osalta, ja se pitäisi myös sellaisena säilyttää. Katsoisin, että tämä sahtiperinne on ihan hyvä laajentuvaksi muuallekin kuin Honkajoelta Hartolaan.

Ed. Almgren: Arvoisa puhemies! Toi-von, että ed. Aittoniemen täällä esittämä myönteinen kanta ns. sahtilakiin ei olisi SMP:n eduskuntaryhmän tai SMP:n kanta yleensä.

Suomessa on tilanne se, että olemme niitä harvoja maita, joissa alkoholin kulutus jat-kuvasti lisääntyy. On aivan selvää, että jo-kainen sellainen lainsäädäntötoimi, josta nyt käsiteltävä hallituksen esitys on tyypiesi-merkki, johtaa alkoholin kokonaiskulutuk-sen kasvuun. Seurauksena ovat enenevässä

määrin kaikki ne vauriot, jotka alkoholin kulutus tuo tullessaan.

Kun Suomi Who:n jäsenmaana on periaat-teessa yhtynyt siihen kantaan, että vuoteen 2000 mennessä alkoholin kokonaiskulutusta pitäisi pystyä 25 prosentilla laskemaan, niin tämän kaltainen hallituksen esitys, jota ed. Aittoniemi lämpimästi suosittelee, on täsmäl-leen päinvastainen tämän kannan kanssa. Murheellista on, että Suomen hallitus ei ole pystynyt tekemään lakiesitystä tai toimenpi-deohjelmaa, jolla pyrittäisiin mainitsemaani Who:n vähentämisperiaatteeseen. On muis-tettava myös se, että kun puhutaan alkoho-lista ja sen aiheuttamista vaurioista, kyseessä ei ole niinkään alkoholin laatu, vaan nauti-tun alkoholin määrä. Kun kulutus kaksin-kertaistuu, vauriot nelinkertaistuvat. Valio-kunnan pitäisi antaa täysi tyrmäys hallituk-sen esitykselle.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Sah-tikeskustelu ei varmasti tästä kovin paljon laajene eikä ole tarvettakaan. Haluan todeta, että Suomen maaseudun puolue ja sen edus-kuntaryhmä kantavat toki suurta vastuuta alkoholihaittojen kasvavasta määrästä Suo-messa. Tilanne on kuitenkin se, että tältä osin kysymys on vanhasta kansanperinteestä, joka oli jo muutamia vuosia sitten kokonai-suudessaan katoamassa Suomesta, ja koska kaikkea halutaan vaalia, niin muutaman sanan halusin tästä asiasta lausua.

On itsestäänselvä asia, ettei se, että teh-dään sahtia esimerkiksi perhetapahtumia varten ja se saadaan kohtuullisella kustan-nuksella, lisää alkoholin kulutusta, koska alkoholi hankittaisiin ehkä paljon vahvempi-na aineina jostakin muualta. Se saattaa vähentää ainoastaan — niin kuin valiokun-nan mietinnössäkkin sanotaan — miljoonalla markalla valtion tuloja, eikä se ole kovin paljon kansanperinteen vaalimiseksi, ed. Almgren.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuk-sen mukaisesti

sosiaalivaliokuntaan

4) Hallituksen esitys n:o 58 laiksi leipomotöylain 1 ja 3 §:n muuttamisesta

lakivaliokuntaan

5) Hallituksen esitys n:o 62 laiksi yhdyskuntapalvelun kokeilemisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

6) Hallituksen esitys n:o 63 uhkasakkolaiksi

7) Hallituksen esitys n:o 64 laeiksi maatalouden tuloverolain, verotuslain 45 §:n ja maatalouden investointivarausrain 1 ja 12 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Heikkinen: Arvoisa puhemies! Metsäteollisuus on Suomelle elintärkeä teollisuudenala. Sen merkitys maamme taloudellisen kehityksen ja hyvinvoinnin turvana tulee säilymään ja jopa korostumaan. Metsäteollisuuden perustana on kotimainen uusiutuva raaka-aine: metsät. Metsien tuotannollisen arvon säilyttäminen ja lisääminen on ollut koko itsenäisyytemme ajan kaiken metsälainsäädännön, verolainsäädäntö mukaan lukien, keskeinen tavoite.

Metsien hoitaminen ja puuntuotannon turvaaminen on pitkäjännitteistä ja koko kansantalouden kannalta elintärkeää työtä. Yhteiskunta on tähän asti tukenut ja luonut edellytyksiä tälle työlle. Myös verolainsäädäntö on omalta osaltaan tukenut näiden tavoitteiden saavuttamista.

Maamme tärkeimmän uusiutuvan luonnonvaran, metsien, hoitamisessa on myös onnistuttu. Metsiemme puuntuottokyky ja puuvaranto on tällä hetkellä suurempi kuin

koskaan ennen. Suomen metsistä pääosa on vielä yksityisten omistuksessa. Suomalainen maanviljelijä ja yksityinen metsänomistaja on aina vaalinut ja hoitanut metsiään hyvin. Metsäteollisuus saa käyttämästään puusta noin 70 prosenttia tänäkin päivänä yksityismetsistä, vaikka yksityisten omistaman metsämaan osuus metsäpinta-alasta onkin tätä pienempi.

Menestyvää metsätaloutta ei saisi vaarantaa veroratkaisuilla. Hallituksen esittämään metsäverolainsäädännön muutokseen sisältyy aivan uusia periaatteita, jotka kiristävät merkittävästi metsäverotusta ja saattavat vaikeuttaa järkevän metsätalouden harjoittamista ja johtaa kielteisiin seurauksiin puuntuotannossa.

Hallitus esittää, että valtakunnan metsien kahdeksannessa inventoinnissa todettavat muutokset otetaan huomioon vasta, kun tämä inventointi on päättynyt koko maassa. Tässä hallitus palaa entiseen käytäntöön, mutta vain periaatteessa. Hallitus esittää verokuutiometrin rakenteen määrittämistä valtakunnan metsien inventoinnin yhteydessä tavalla, joka kiristää verotusta erittäin merkittävästi ja on periaatteeltaan täysin uusi. Uuden määritelmän mukaan verokuutiometriin sisällytetään vain veronalaisen metsämaan puusto. Inventoinnin yhteydessä verovapaat taimikot ja uudistusalat sekä ojitusten perusteella myönnetty verovapaudet jätetään metsän rakennetta ja kasvua määrittäessä kokonaan pois. Kasvu ja puuston rakenne määritetään vain täysikasvuisten ja runsaspuustoisen metsän perusteella. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että metsän uudistuksen perusteella myönnettävät verohelpotukset mitätöityvät, kun ne jatkossa maksetaan metsänomistajilla yhteisvastuullisesti kiristyneenä verotuksena.

Vaikka valtakunnan metsien kahdeksannen inventoinnin tulokset otetaankin huomioon vasta inventoinnin valmistuttua koko maassa, merkitsee edellä mainittu, että muutokset ovat tuolloin entistä rankemmat. Hallitus on sisällyttänyt esitykseensä todella pahan silmänkääntötempun ja sudenkuopan. Tässä ujutetaan lainsäädäntöön verohallituksen sosialidemokraattisen metsäverotuksen ylitarkastajan pitkään ajama idea, että mikä metsän uudistamisen yhteydessä annetaan verohelpotuksena toisille, se kynittää muilta

kiristytynä veroina pois. Verovapauden päätyttyä tämäkin maksaa aikaisemmin saamansa veronhuojennukset takaisin. Todella ove-laa! (Ed. Rantanen: Se on aivan kohtuullis-tal!)

Toinen suuri periaatteellinen muutos, joka kiristää merkittävästi verotusta, on ns. 70 prosentin vähimmäissääntö. Hallituksen esi-tyksen mukaan, jos verokuutiometrimäärä on kunnassa pienempi kuin 70 prosenttia kunnan metsien kasvuarviosta, metsäverolu-vut tarkistetaan kaikissa veroluokissa siten, että 70 prosentin osuutta ei aliteta.

Kaiken huipuksi näin menetellään, vaikka kunnissa otetaan käyttöön uusi metsävero-luokitus. Hallituksen toimenpitein on vero-luokitusten tarkistusta nopeutettu ratkaise-vasti. Kaikkien kuntien metsien veroluokitus uusitaan kymmenen vuoden kuluessa. Nyt tämäkään ei enää riitä. Luokitusten valmis-tumista ei odoteta, vaan tällä lainmuutoksella luokituksen taso korotetaan nyt kerralla. Erittäin kohtalokas uudistus on niissä kun-nissa, joissa on paljon ojitettuja soita, joita ei ole vielä veroluokituksessa luokiteltu metsä-maaksi. Yksittäisten tilojen verotus voi jopa kaksin- tai kolminkertaistua yhdellä kertaa.

70 prosentin vähimmäistaso määriteltäisiin kuntakohtaisesti. Metsäntutkimuslaitoksen mukaan luotettavia kuntakohtaisia kasvuar-vioita ei ole edes olemassa varsinkaan pien-ten kuntien osalta. Metsien inventoinnin yhteydessä luotettavat kasvuarviot saadaan vasta 150 000—200 000 hehtaarin pinta-alalta. Varsinais-Suomessa, Etelä-Pohjanmaalla ja muuallakin maassa on paljon pieniä kun-tia, joiden pinta-ala on paljon tätä pienempi. Luotettavia kuntakohtaisia kasvuarvioita ei siis käytännössä ole edes olemassa. Tästä huolimatta metsäveroluvut muutetaan kun-takohtaisesti, toisin sanoen mielivaltaisesti.

Veroluokituksesta säädetään verotuslaissa. Hallituksen esitys on ristiriidassa voimaan jäävän veroluokitusta koskevan verotuslain kanssa. Mielestäni kysymys on jopa pakko-verosta ja lähentelee yksityiseen omistusoikeuteen kajoamisen rajoja. Tämän vuoksi mielestäni tulisi tutkia, riittääkö tältä osin edes verolainsäädännölle asetettu lainsäätä-misjärjestys ja olisiko asian vuoksi pyydet-tävä perustuslakivaliokunnan lausunto.

Kysymys on myös metsänomistajan oi-keusturvasta. Tämän vuoksi ainakin valitus-oikeus tulisi taata. Tätä ei kuitenkaan lakie-

sitykseen sisälly. Edellä mainitut kaksi koh-taa ovat periaatteiltaan kokonaan uusia ja vaikuttavat merkittävästi koko tähänastiseen metsäverojärjestelmään. Ne kiristävät olen-naisesti metsäverotusta ja saattavat vaikuttaa tulevaisuudessa kielteisesti puuntuotantoon ja metsien hoitoon. Muutokset ovat periaat-teellisesti niin suuria ja merkittäviä, että niiden vaikutukset metsätalouden harjoitta-miseen ja verotuksen tasoon tulisi selvittää perusteellisesti lain valiokuntakäsittelyvai-heessa.

Pidän asiattomana ja asian merkittävyy-teen nähden kohtuuttomana, jos laki aiotaan runnoa valiokuntakäsittelyvaiheen läpi noin viikossa ja hyväksyttää eduskunnalla tutki-matta lainkaan sen sisältöä ja vaikutuksia asiallisesti.

Erityisesti kokoomuksen asenne ihmetyt-tää. Missään asiassa se ei enää puolusta yksityistä omistusoikeutta. Metsäverotuksen kiristäminen vaikuttaa tietenkin ennen kaik-kea maaseudun ihmisiin, jotka kokoomus on tunnetusti hylännyt. Metsäverotus koskettaa nykyisin myös kaupunkilaisia. Monet kau-punkilaiset, työntekijät, toimihenkilöt ja vir-kamiehet, ovat lähtöisin maaseudulta ja omistavat joko yksityisesti tai perikuntien osakkaana metsiä. He ovat harvoin suuritu-loisia, joiden etujen ajaja kokoomus yksin-omaan nykyisin on. Näidenkään ihmisten yksityisen omistusoikeuden puolustaminen ei näytä enää kiinnostavan kokoomusta.

Metsäveroesitys sisältää useita muitakin kohtia, jotka kiristävät verotusta. Totuuden nimissä on toki sanottava, että esitykseen sisältyy muutamia kohtia, jotka ovat hel-poituksia nykyiseen pysyvään metsäverolainsäädäntöön nähden. Merkittävin niistä on ensi-harvennusvähennys. Siirtyminen verojär-jestelmässä suuntaan, joka entistä paremmin ottaa huomioon tilakohtaisuuden, on oikea ja kannatettava. Tästä on hyvä esimerkki mainitsemani ensiharvennusvähennys.

Lakiesityksen muiden yksityiskohtien osalta en halua puuttua enää kuin yhteen koh-taan eli siihen, jossa säädetään, että metsä-hallitukselle tulevasta oikeudesta metsäauto-ten rakentamiskustannusten vähentämi-seen säädetäisiin tässä yhteydessä. Tätä oi-keutta metsähallituksella ei ole ollut ennen. Vähennysoikeuden perusteella, kun sen vai-ikutukset muutaman vuoden kuluttua ovat täysimääräiset, kuntien verotulot pienenevät

usealla miljoonalla markalla. Kun metsähallituksen maat sijaitsevat pääasiassa Pohjois-Suomessa, on verotulojen menetys Pohjois-Suomen korkean veroäyrinhinnan kunnille ikävä yllätys.

Lakiesitys kohtelee epäoikeudenmukaisesti ja epäedullisesti erityisesti alueita, joilla on runsaasti ojitettuja soita. Näitä alueita ovat Kainuu, Pohjois-Suomi ja Pohjanmaa. Siellä on tehty vuosikymmenien aikana mittava työ puuntuotannon lisäämiseksi ja hoidettu metsiä muutoinkin hyvin. Puuntuotannon lisääminen on luonut edellytykset metsäteollisuuden laajennuksille ja taannut maamme taloudellisen hyvinvoinnin lisääntymisen.

Arvoisa puhemies! Verolainsäädäntömme on tuntenut tähän asti vain ns. 70 prosentin kattosäädön, mitä suuremmaksi suurituloisienkaan verot eivät ole saaneet nousta. Nyt metsänomistajille säädetään 70 prosentin vähimmäistulosäädö. Kuinka oikeaan osunut on tälläkin kertaa vanha kansanviisaus ”kiitämättömyys on maailman palkka”? Ellei eduskuntakäsittelyn aikana lakiin saada parannuksia ja varsinkin, jos laki aiotaan runnoa valmiiksi jo kevätistutokauden aikana, tulee mielestäni keskustan yhdessä muun opposition kanssa tarkkaan harkita, voidaanko tällainen esitys hyväksyä pysyväksi lainsäädännöksi vai olisiko hallitukselle suotava oikeus pakkokeinon käyttämiseen. Tähän hallituksella on mahdollisuus yksivuotisen lain avulla.

Arvoisa puhemies! Edellä jo totesin, että metsäverotuksen osalta lakiesitys saattaa loukata yksityistä omistusoikeutta. Tämän vuoksi ehdotan, että valtiovarainvaliokunnan on pyydettävä asiasta perustuslakivaliokunnan lausunto.

Maatalouden osalta esitykseen sisältyy periaatteita, joilla saattaa olla merkittäviä maatalouspoliittisia vaikutuksia. Tämän vuoksi ehdotan, että valtiovarainvaliokunnan on pyydettävä myös maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunto.

Ed. Mäki-Hakola (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Esillä on lakiesitys, joka pitkältä aikaa on todella helpottamassa metsäverotusta. Se puuttuu verotuksen rakenteisiin, jotka muuten johtaisivat automaattisesti verotuksen kiristämiseen.

Ed. Heikkisen ristiriitainen puheenvuoro oli todella mielenkiintoinen kuulla. Hän toi-

saalta puhui verotuksen kiristymisestä, toisaalta kantoi huolta siitä, kuinka kuntien verotulot vähenevät. Mikä tässä asiassa on totuudenmukaista, jäi täysin epäselväksi. Minä vakavasti kysyn: Onko keskustapuolueella todella mahdollisuus käytännössä esittää lakia hylättäväksi ja antaa heidän aikanaan säädetyn verolain jauhaa metsänomistajien verotusta jatkuvasti kiristäen?

Ed. Heikkinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Mäki-Hakola väitti puheenvuoroani ristiriitaiseksi sen takia, että toisaalta verotus on kiristymässä, mutta toisaalta kuntien verotulot pienentymässä. Määrittelin tämän asian koskemaan yksinomaan metsähallitusta. Metsähallitus ei ole tähän mennessä voinut vähentää lainkaan metsäautoteiden rakentamiskustannuksia, mikä oikeus on ollut muilla metsänomistajilla. Nyt tämä ulotetaan koskemaan myös metsähallitusta. Minusta tämä Pohjois-Suomea ajatellen ei ole hyvä ratkaisu. Mutta tämä koski vain tätä yhtä veronmaksajaa.

Mitä tulee ed. Mäki-Hakolan sanontaan, että verotusta pitkältä aikaa ensimmäisen kerran helpotetaan tällä esityksellä, niin siihen sisältyy kohtia, kuten mainitsin, jotka helpottavat. Mutta on otettava huomioon, että yksivuotisina verolakeina on jo kaksi kertaa kiristetty verotusta. Helpotukset, mitkä sisältyvät esitykseen, ovat lähinnä vuosina 1988–89 tehtyjen kiristysten osittaista purkamista. Todellisia verohelpotuksia esitykseen sisältyy todella vähän. Niitä on jonkin verran ja mainitsin niistä esimerkkejä.

Nämä kaksi esimerkkiä, joista kerroin lähemmin, ovat periaatteeltaan uusia ja sellaisia, jotka kiristävät ainakin noilla alueilla verotusta vanhaankin lainsäädäntöön nähden.

Ed. Mäki-Hakola (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Haluan todeta ed. Heikkisen puheenvuoron johdosta, että hän puhui pysyvästä laista, joka on aikaisemman hallituksen aikana säädetty. Hän vetosi pysyvään lakiin, ja että jos tähän joudutaan palaamaan, niin verotus kiristyy. Tämähän todistaa nimenomaan sitä, että kiristävät säännökset ovat aikaisempien hallitusten taholta säädettyjä, ed. Virolainen. (Ed. Virolainen: Ei ole! Nykyisen hallituksen!)

Ed. Hietala: Arvoisa puhemies! Ehdotan, että tämä päiväjärjestyksen 7) asia jätetään pöydälle eduskunnan ensi tiistain istuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies: Koska asiaa ei ole yksimielisesti päätetty lähettää valiokuntaan, on se jäävä pöydälle. Kehotan seuraavia puhujia käyttämään puheenvuoron pöydällepanon ajasta.

Ed. Heikkinen: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Hietalan ehdotusta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Hietala ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ed. Hietalan ehdotus hyväksytään ja asia pannaan pöydälle ensi tiistain täysistuntoon.

Lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti sosiaalivaliokuntaan

8) Hallituksen esitys n:o 68 laeiksi työntekijäin eläkelain 12 §:n ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 9 §:n sekä yrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta

9) Hallituksen esitys n:o 69 laeiksi maatalousyrittäjien eläkelain 6 §:n 4 momentin ja 6 f §:n 3 momentin kumoamisesta sekä tapaturmavakuutuslain 58 §:n muuttamisesta

10) Ed. P. Lahtisen ym. lakialoite n:o 35 laiksi tulo- ja varallisuusverolain 57 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. P. Lahtinen: Arvoisa puhemies! Nimelläni päiväjärjestyksessä oleva lakiehdotus on sisällöltään sellainen, että se jättää työtulon ulkopuolelle nk. kustannuskorvauksen perhepäivähoitajan tuloista. Kustannuskorvaus on perhepäivähoitajalle tulevaa korvausta niistä kuluista, jotka aiheutuvat ammatin harjoittamisesta, siis korvaa sellaisia kuluja, jotka liittyvät lasten askarteluun, kodinhoitotarpeisiin, välttämättömiin sähkö- ja puhelinkuluihin, sekä näiden lisäksi kustannuskorvaus on korvausta ateriointiin liittyvistä kuluista.

Muiden ammattiryhmien, kuten opettajien ja lastentarhanopettajien, sallitaan suorittaa mm. verotuksessa huoneistovähennys, jota etua ei perhepäivähoitajilla ole. Kuitenkin perhepäivähoitajat suorittavat sellaista yhteiskunnallisesti välttämätöntä tehtävää, jota yhteiskunta ei riittävässä määrin suorita.

Siksi ehdotan tulo- ja varallisuusverolakiin sellaista muutosta 57 §:n 20 kohtaan, joka edellyttää, ettei perhepäivähoitajien kustannuskorvaus ole veronalaista tuloa.

Arvoisa puhemies! Toivon, että valiokunnassa tämä lakialoite huomioidaan ja että se hyväksytään esitetyssä muodossa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

11) Ed. Elon ym. lakialoite n:o 36 laeiksi peruskoululain 25 ja 27 §:n sekä lukiolain 17 §:n muuttamisesta

Valiokuntaan lähettäminen

Ensimmäinen varapuhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetäisiin sivistysvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Elo: Arvoisa rouva puhemies! Maasamme on viime vuosina aivan kiitettävästi

kiinnitetty huomiota vammaisten asemaan. Kuitenkin kaikista parannuksista huolimatta voidaan sanoa, että vammaisten asemassa on edelleen kehittämisen varaa, ja eräs tällainen ryhmä ovat maamme kuurot ja vaikeasti kuulovammaiset.

Tilastojen mukaan maassamme on noin 300 000 kuulovammaista ja tästä ryhmästä kuuroja noin 8 000. Arvioiden mukaan heistä 5 000 käyttää viittomakieltä ensikielenään. Viittomakielen heikon aseman vuoksi kuurojen tasa-arvoisten elinolojen saavuttamiseen tähtäävä työ on osoittautunut erittäin vaikeaksi. Suomen ja muiden maiden kokemukset osoittavat, että kuurojen asema ja mahdollisuudet ovat riippuvaisia nimenomaan viittomakielen asemasta.

Viittomakielen käyttö on lisääntynyt kuurojen opetuksessa ja yhteiskunnallisessa toiminnassa 1970-luvulta alkaen. Silti viittomakielen määrittelemätön asema lainsäädännössä on johtanut kirjavuuteen ja alueelliseen eriarvoisuuteen käytännön elämässä. Viittomakielen merkitystä väheksyvä suhtautuminen monilla aloilla hankaloittaa niin lasten kuin aikuistenkin kuurojen selviytymistä. Se on aiheuttanut koulutuksen epäonnistumista sekä laajaa luku- ja kirjoitustaidottomuutta, jonka vaikutukset ulottuvat laajalle kuurojen jokapäiväiseen elämään.

Viimeksi kuluneiden 20 vuoden aikana kielentutkijat eri puolilla maailmaa ovat osoittaneet selkein kielitieteellisin perustein, että eri maiden viittomakielet ovat täysin kehittyneitä luonnollisia kieliä. Ne täyttävät kaikki luonnolliselle kielelle asetetut kriteerit. Niiden ilmaisuvoima on kattava ja mahdollistaa älylliset prosessit, keskustelun argumentoinnin sekä taiteellisen ilmaisun, luomisen ja esittämisen. Samoihin tuloksiin on päädytty myös Suomessa vuonna 1982 alkaneessa suomalaisen viittomakielen tutkimuksessa.

Kuurojen ensimmäinen kieli on heidän kansallinen viittomakielensä eikä heidän maansa äidinkieli eli siis valtakieli. Viittomakieli on ensisijainen tai ainoa toimiva kieli useimmille kuuroille.

Suomen perustuslaissa ja koululaissa säädetään opetuskieleksi oppilaan äidinkieli. Kuurojen oppilaiden osalta säädökset eivät ole toteutuneet. Viimeisten 20 vuoden aikana tilanne on parantunut jonkin verran etenkin Pohjoismaissa. Edistyksellisin on ollut länti-

nen naapurimaamme Ruotsi, jossa viittomakieli on ensimmäisenä ja toistaiseksi ainoana saanut virallisen kielen aseman kouluopetuksessa. Suomen peruskoululaissa mainitaan, että viittomakieltä voidaan käyttää opetuksen apuna. Sillä ei siis ole oppilaan ensikielen asemaa Suomessa.

Kuurojen opetuksen tulokset eivät nykyellään ole läheskään tyydyttäviä. Tästä ovat osoituksena mm. vuosina 1973–83 tehdyt tutkimukset kuurojen oppilaiden lukutaidosta. Niiden mukaan kuurojen suomen kielen hallinta on 8-vuotiaan kuulevan tasolla. Tämä ei anna kuuroille riittävää pohjaa selviytyä itsenäisesti suomalaisessa yhteiskunnassa. Viittomakieli tulisi saada maamme opetuksessa ensikielen asemaan. Samalla tulisi selkiyttää suomen ja ruotsin kielen asema ensimmäisenä vieraana kielenä kuuroille oppilaille.

Viittomakielen aseman tunnustaminen lainsäädännössä on yksi askel eteenpäin tasa-arvon saavuttamiseksi kuuroille koulutuksessa, työelämässä, sosiaalisissa ja kulttuurisissa toiminnoissa, tiedon ja palvelujen saannissa sekä myös poliittisessa elämässä. Viittomakielen aseman tunnustaminen lainsäädännössä merkitsee muutoksia mm. koululainsäädäntöön siten, että kuurojen opetuksessa selkeästi määriteltäisiin viittomakieli opetuskieleksi ja oppiaineeksi. Edelleen Kotimaisten kielten tutkimuskeskusta koskeva laki tulisi muuttaa niin, että viittomakieli selkeästi määriteltäisiin yhdeksi kotimaiseksi kieleksi suomen, ruotsin ja saamen rinnalla. Myös muussa lainsäädännössä, kuten valmisteilla olevassa teatterilaissa sekä laissa Yleisradiosta, tulisi tunnustaa kuurojen ja viittomakielisten palvelujen tarve.

Arvoisa rouva puhemies! Olen ilokseni huomannut, että viime vuosien aikana eduskunnassa on ollut laajempaakin harrastusta viittomakielen aseman parantamiseen. Siitä ovat osoituksena mm. eräät viime vuosina tehdyt kirjalliset kysymykset, ja erääseen tällaiseen on opetusministeri Taxell toukokuun 2 päivänä tänä vuonna vastannut. Ilokseni Taxell vastauksessaan toteaa, että parhaillaan valmisteltavana olevassa hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi peruskoululain, lukiolain ja eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta aiotaan selkeyttää viittomakielen asemaa peruskoulun opetuksessa siten, että sitä ilmenevien tarpeiden

mukaan voidaan käyttää joko opetuskielenä tai opetuskielen tukena.

Rouva puhemies! Toivon tosiaan, että ministeri Taxellin lupaamat lakiesitykset saadaan eduskunnan käsittelyyn mahdollisimman nopeasti ja samassa yhteydessä käsiteltäisiin myös nyt ehdottamani lakialoite.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

12) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17 (HE n:o 30)

pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi torstaina kello 13.

Täysistunto lopetetaan kello 16.08.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Erkki Ketola
